

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica tertia de ep[isto]la.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

Et in ps. Asticit regina a de
 xtr' tuis in vesti. de au. circū
 data vari. Quarto pastor
 cōmendat in pgregādo siue
 adunando cum dicit. z alias
 oues habeo q̄ non sunt ex h
 ouili z il. oportet me ad. z v.
 m. a. z f. vnū ouī. z vnus pa.

Nota de triplici coaduna
 tione siue pgregatiōe. Con/
 gregat em̄ dñs oues suas ī
 hoc mūdo p mutuā dilectio
 nē. Joh xj. Prophe rauit q̄a
 iesus moritur⁹ erat p gente.
 z nō tm̄ p gente. sed vt si. dei
 qui erāt dispersi pgregaret ī
 vnū. i. in vnionē caritatis et
 dilectiōis. Et illud. In hoc
 cognoscent oēs qz mei estis
 discipuli. si dilectionē habu/
 eritis ad inuicē Dilectio em̄
 pgregat. z odiū disgregat.

Itē pgregat nos in iudi/
 cio extremo p meritorū dis/
 cussionē z locorū distinctio/
 nē. Matth. xxv. Cū venerit
 filius hominis ī maiestate sua
 z oēs angeli cū eo. tūc se. sup
 sedē ma. sue. et cōgregabunt
 ante euz oēs gen. z sepabit e.
 ab inuicē. sic pastor segregat
 oues ab he. z sta. o. qui. a de.
 he. aut a si. zc. Itēz in celo.
 Lu. xv. vbi dicit de centesima
 oue pdita. z tandem ad alias

nonagintanouē oues redu
 cta in desertū. i. in regnū ce/
 loz qd desertū fuit in ruina
 angeloz malignoz spiritū
 sed nouē ordinibz angeloz
 z vno hoim reparatū est z re
 pletū. qz tūc erit vnū ouile et
 vn⁹ pastor. qm̄ glie pditoris
 vnacū angelis astabim⁹ z ad
 inuicē coherēbim⁹. Beñ. Il
 lic nos amabim⁹ sine modo
 vidēbim⁹ sine terminio. cohe/
 rebim⁹ sine malo. pleni lau/
 de et iubilio. pleni grā. pleni
 deo. Amen.

Dñica tertia de epla.

Secro

o vos tāq̄ adue/
 has z pegrī. zc.

j. Pet. ij. Bon⁹ pegrinus ex
 q̄ttuor est p̄siderand⁹. v̄deli
 cet ex signoz congruitate. ex
 bona societate. ex sumptū
 modicitate. ex facti breuita/
 te. Vñ s̄. Cōgrua signa. bo/
 ni comites. sumpt⁹ modera
 ti. Et breuitas facti sunt ad
 laudē pegrini. Igit̄ notā
 dū q̄ pegrin⁹ debz h̄re con/
 grua signa z p̄uenientia sue
 pegrinatiōi. q̄ notant̄ p hūc
 p̄sum. Cū pera. bacul⁹. crux
 byrrus. palma. galer⁹. Crux
 est signū passionis xpi. q̄ no/

Dominica III

bis semp debet esse i memo-
ria z in corde. **Uñ** hoc signū
in pectore portat vbi sedes
est cordis. **Lanti. viij.** Pone
me sicut s. sup c. tu. zc. **Quidā**
tñ portant in būero. iuxta il-
lud **Isa. ix.** Fact⁹ est pncipa-
tus sup humerū ei⁹. **Bacul⁹**
est signū spei z p̄fidētie q̄s ha-
bere debem⁹ in dño. **P̄s.** In
dño p̄fido zc. nō in fratre vl
amico. qz oīs frater suplan-
tans suplātabit. z oīs ami-
cus fraudulēter incedet. zc.
Dier. ix. Nō in incerto diui-
tiarū. nec in mūdo q̄ ē bacu-
lus harūdineus. cui si inni-
tus fuerit hō zc. **Isa. xxxvj.**
Sed in dño q̄ si etiā baculo
tribulatiōis qñqz nos pcuti-
at. tñ postea p̄solationē nob
p̄stat. **P̄s.** Virga tua z ba. t.
zc. **Pera** siue sacculus signat
fructū elemosyne. **Eccī. xvij.**
Elemosyna viri q̄i sacculus
cū ip̄o zc. **Quicqd em hō p**
p̄p̄o dat. q̄si in sacculo ad pa-
triā secū portat **Prouer. vij.**
Saculū pecunie secū tulit.
zc. **Byrrus** est mortificatio
carnis z asperitas penitētia
lis. **Matth. iij.** Erat aut ve-
stimentū eius de pilis came-
loz z zona pell. zc. **Palma** ē
signū victorie. p̄tra carnalia

desideria q̄ militāt aduers⁹
aiam sicut hic d̄r in ep̄la. **Ba-**
lerus siue pilleus est virtus
patiētie q̄ caput defendit ab
iniurijs ventoz z tēpestatū.
Pil e⁹ nisi fortit stringat fa-
ciliter amittitur. **Ezech. xxi.**
Aufer cydarim. tolle coro-
nā. Itē debet h̄re bonā so-
cietatē. iuxta illud p̄s. **Cum**
sc̄tō sc̄tūs eris. Et illud et̄bi-
ci. **Ambula cū bonis.** **Quo-**
p̄tra de malis pegrinis. **Si**
videbas furē currebas cum
eo. **Qd̄** fit nouē modis. **Uñ**
psus. **Iussio.** p̄siliū. p̄sensus
palpo. recursus. **Participās**
mut⁹. nō obstās. nō manife-
stans. **Lurrere** cū fure faci-
unt furtiqz reatus. **Bona**
societas p̄sistit in trib. vide-
licet i societate. vt hō q̄rat so-
cios fideles. de quibus secu-
rus sit tam de rebus q̄s de p-
sona. z q̄i non deserāt ip̄m
in via. vel in necessitatis arti-
culo. **Prouer. xx.** **Multi** ho-
mines misericordes vocant.
virum autē fidelem quis in-
ueniet. q̄si dicat. cū difficul-
tate inueniet. **In. xxij.** **Vos**
estis qui p̄mans. me. in tem-
ptatiōib. Itē q̄ sint vna-
nimes z sibi inuicem cōsen-
tentes. ne sit inter eos p̄ter

tio et discordia. Phil. i. Ab-
 sens audio de vobis quod statim
 in vno spiritu vnanimes col-
 laboratores euangelij. Et
 Matth. xvij. Si duo ex vo-
 bis consen. super ter. de om-
 ni re quacumque pe. fi. e. a patre
 meo qui est in celis. Item
 quod sint deuotius religiosi ut o-
 rent per viam et non tractent
 inutilia disputando et pten-
 dendo vobis. Mar. ix. Quid
 in via tractabatis. at illi tacue-
 runt. Siquidez in via inter
 se disputauerat quod esset illo-
 rum maior. Boni socij multum
 sunt rari. et si quando inueniuntur
 fratribus et amicis sunt pferen-
 di. Proverb. xvij. Vir ami-
 cabilis ad societatem magis a-
 micus erit quam frater. Nec om-
 nia pbantur ex societate ra-
 phaelis cum thobia iunior. e.
 que duxit et reduxit. Itz
 debet habere sumptus et expen-
 sas moderatas. et viaticum ita
 vie commensuratum quod nec ad
 supfluitatem nec ad extremam
 paupertatem vergat. sic salo-
 mon petebat a domino. Diui-
 tias et paupertatem ne dederis
 mihi. sed tan. vi. m. tri. neces-
 saria. Et reddit optimas cau-
 sas dicens. Ne satietur illiciar
 ad negandum. et ne paupertate

compellus furer etc. Modici-
 tas ergo temporalium medius fa-
 cit. et hec via tenenda est. scilicet
 ut homo contentus sit paucis.
 Habentes inquit apostolus. ali-
 menta et quibus tegamur his
 contenti sumus. Debet enim nobis
 sufficere modicum propter tres
 causas. Una est quia tanto le-
 uiores reddimur. quanto mi-
 nus fuerimus onerati. Mat-
 thei. xj. Venite ad me omnes
 qui laboratis et onerati estis.
 etc. quasi dicat. Ego deponam
 onus vestrum sub quo cur-
 ui inceditis. et me leuem at-
 que expeditum cursorum ac pe-
 grinum sequi non potestis.
 Non enim tardam testudinem
 sequimur. sed velocissimum
 gygantem. Ps. Exul-
 tauit ut gygas ad currendam
 viam etc. Et Cantic. ij. Ecce
 iste venit saliens in montem.

Secunda causa est. quia
 fortiores efficiuntur ad congre-
 diendum cum diabolo. sicut
 dicit beatus Gregorius. Au-
 di cum nudo luctari debemus
 quia si vestiretur quisquam cum nu-
 lu. ad ter. ci. deijcitur. quia ha-
 bet unde te. Exemplum ha-
 betur. ij. Regum. xvij. de ab-
 salone. cuius caput adbesit
 quercui propter multitudinem

z densitatē crinium. i. tpa lū
rerū habundantiū z supflui
tatez. Tercia causa est. qz
certiorē viā tenem⁹. Tertuz
em̄ est qz vita nra nō erit lon
ga. Job. xiiij. Breues dies
homis sunt zc. Un̄ vita nra
qñqz fumo. qñqz vento. qñqz
tele rezentū z hmōi rebz bre
uiter transeuntibz cōparat.
Ad breue igif iter mūdane
pegrinatiōis multa ppara
re aliud nō est qz certā viam
relinquere z icerta tenere cū
stulto illo euāgelico Lu. xij.
Ania mea habes multa bo
na reposita in annos pluri
mos. qui nō vixit vsqz ad lu
cem matutinā. Exemplū de
nabal stulto diuice. j. Reguz
xxv. Itē debet se breuiter
expedirez nō longā moram
in via facere. Sicut em̄ mo
ra periculuz trahit in vsuris
q̄ quotidie crescūt. ita z i pec
catis. q̄tidie em̄ peccamus z
delinquim⁹. z pctm̄ peccato
adūcim⁹ q̄ diu in hoc mūdo
sumus. z ideo irā dei graui
orē timere possum⁹. Eccl. v.
Nō tardes cōverti ad dñm
z ne differas de die in diem.
subito em̄ veniet ira illius z
in tpe vindicte disperdet te.
Itē sicut mora piculū pa

rit in tpiō malis. puta steri
litas z famis pestilentie et
cladis general. ita z h̄ Sem
per em̄ tpa mala sē in h̄ mō
z timendū est ne peiora fiāt.
z ita tandē pessima Eccl. viij
Ne dicas. qd putas cause ē
qz priora tēpa meliora fuere
qz nūc sunt. Stulta est em̄ hu
iusmōi interrogatio. q̄ si di.
stultū est putare qz mundus
ille q̄tidie nō deficiat z i peio
rem statū p cursus tempoz
non vergat. Qd pulchre si
gnatū habem⁹ in statua Da
nielis. cui⁹ caput erat aurū
optimum. pedes vero pctm̄
ferrei et partim fictiles. que
duo ferruz. s. z testa cōiungi
nō possunt. p qd accipit dis
cordia et inuidia. q̄ tanta est
bodie qz mult⁹ expediret de
hoc seculo nequā exiuisse.

Itē sicut mora periculuz
facit in febriz acut⁹. z in gra
uibz morbis. ita z in lōga vi
ta hui⁹ seculi. Quanto enim
diutius viuim⁹. tanto pl⁹ de
ficiamus. z maiora pericula z
grauamina sustinem⁹. Eccl.
xxx. Melior est mors qz vi
ta amara. et requies eterna.
qz languor pseuerans Vere
multo melior esset mors qz
amara vita. q̄ q̄tidie nouis

casibus emergentibus amari
caus. propter quod accelerandum est
nobis cursus peregrinationis
huius cum iusto loth et familia
eius. ne et nos pariter inuol
uamur et pereamus in scelere
sodome civitatis. Amen.

De euangelio.

Modicum

m et non videbitis me.
et iterum modicum et
vide me. etc. Johis. xvj. No
tandum quod dominus videtur in quatuor
locis. scilicet in mundo a creden
tibus. in morte a decedentibus.
in celo a se fruuentibus.
in iudicio a resurgentibus.
Unde Christus. Te ipsum dominum no
bis quibus videndum. Modicus
mors. celum. iudiciumque dabit.

Igitur de prima visione dei
mystice potest intelligi quod hic di
cit. Iterum modicum et videbitis
me. Modica enim et quasi imper
fecta est visio dei et momenta
nea in hoc mundo respectu vi
sionis eterne. Modice enim
imperfecte videtur quicquid tamen ima
ginarie et a tergo et in tenebris
et a longe videtur. Videmus enim
nunc deum non in se. sed per ima
ginem representationis in creatu
ris. s. Coz. xij. Videmus nunc
per speculum. glo. per imaginem ob

scuram. Videmus enim aliquas cre
aturas in quibus aliquam dei simi
tudo relucet. Itaque non videmus
deum modo facie ad faciem. sed
quasi a tergo incarnationis Ex
odi. xxxij. Videbis posteri
ora mea. faciem autem meam vide
re non poteris. glo. Postero
ra dei sunt humiliora quam ges
sit in carne. Itaque non videmus
eum modo in lumine. sed quasi in
nocte obscure cognitionis et
telligentie humane. Danielis
vij. Aspiciebam in visione no
ctis et ecce in nubibus celi quasi fi
lius hominis veniebat. Plato philosophus
Sicut se habet oculus noctue
ad lucem solis. sic se habet intel
lectus noster ad manifestissima
nature. Tam obscura enim
sunt naturalia nostra. quod quicquid
de deo cognoscimus. quasi in no
cte et per oculos noctue videa
mus. Lactantius. Per noctem quasi
ui quem diligit anima mea. Gre
go. Per noctem querimus. Hanc
si et mens in illo vigilat. tamen
adhuc oculus intelligentie ca
ligat. Itaque non videmus nunc de
um prope. sed quasi a longe per di
stantiam dissimilitudinis et a
uersionis. Augustinus. xxiij. Vi
debo eum sed non modo. intue
bor illum sed non prope. De se
cunda visione dicitur Actuum. vij.

m

Dominica III

Ecce video celos aptos. et iesum stantē quasi paratū ad suscipiendā aīam in morte. sic de multis sanctis legim⁹ q̄ viderūt deū in extremis suis. Quō autē tūc mereant viderē deū. signatū habem⁹. Genes. xxviij. vbi legit q̄ iacob supponens lapidē capiti obdormiuit et vidit scalā tangētem celū et dñm innicū scale. Attende q̄ de lapide et scala et dño et de angelis hic dicit.

Lapis durāz grauē penitentia signat. Hūc lapidem siue hos lapides diabol⁹ in panē carnalis delectatōnis vult cōverti. Matt. iij. Dic vt lapides isti panes fiant. Dormitio mortē signat. Ps. In pace in idipm dor. et req̄. zc. Sup lapides ḡ dormit. qui in pnia dura decedit.

Per scalā gradus virtutum signant. In hac scala duo ligna pncipalia sunt. scz amor dei et pximi. Gradus s̄o omnes alie virtutes. Qui banc scalā fabricauerit de virtutibus in somno mortis eā videbit et habebit. Et angelos p̄ eī anīa descendētes. et cum ea ascendentes. et dñm eā suscipientes videbit et gaudebit. modicū nūc si oportet p̄tri.

in va. tri. et temptatōnibus. q̄a tristitia nra tunc p̄uer. i. gaudium. Sicut autē boni et iusti hoīes quōq̄ in morte sua deū vident. ita pctōres et impij dñm suū diabolū quōq̄ vident. sicut scribit beatus Grego. de quodā claustrali puero et dissoluto q̄ in morte sua draconē vidit se grauit̄ p̄mentē et anbelitū linguā sua intercludentem. qui tandē ad sacramentū vnctōnis et psalmodiam conuent⁹ paulatim recessit. et infirmus vsū loquēle recepit et vitā suā postmodum emendauit. De tertia visione dei que in celo erit. dicit Dat. v. Beati mundo corde quoniam ipi deū videbunt. Aug⁹. Tota merces in patria ē visio dei. Et bene. Si enim tam ardentissime in h̄ mundo diligere potest deus ab electis suis q̄ ferrum ignē carcerem et omne genus tormentorū sustinere possunt p̄pter ipm quem tam modicū nūc vident. quid erit in celo vbi non per speculum. sed videbitur per seipm. j. Jo. iij. Videbimus eum sicuti est. Itē vbi non a tergo sed facie euz videbimus ad faciem. j. Lo

rint. xiij. Tūc autē facie ad faciem zc. Hester. xv. Vidi te dñe q̄si angelum dei z cōturbatū est cor meum. pre timore glorie tue. valde enim mirabilis es domīe z facies tua plena est gratiarū. Itēz vbi nō in tenebꝫ sed ī lumie clarissimo. Ps̄. In lumine vultus tui am. j. Thimo. vi. Qui lucē habitat inaccessibilem. zc. Itē vbi nō de longinquo sed d̄ proximo. q̄a in eodez loco Job. xvij. Pater q̄s dedisti mihi volo vt vbi sum ego. z illi sint mecum vt videant claritatem meā. Uideamus ḡ ex predictis q̄ in cōprehensibilis dulcedinis sit illa visio gloriosa. Unde Fulgenti⁹. Dei faciez si omnes damnati ī inferno viderent. nullā penam. nullū dolorem. nullā tristitiam penitus sustinerent. Quis nō desiderabit videre faciem istā. Ps̄. Preoccupem⁹ faciē ei⁹ in confessione triplici. s. laudis z glorificationis cuz tribus pueris. Daniel. iij. Tūc hi tres quasi ex vno ore laudabant z glorificabant z benedicebant deo zc. Itēz muneris z oblatōnis cū tribus magis Math. ij. Apert⁹ tbe

sauris suis. zc. Item deuotionis z ammiratiōis cū gentilibus. Jobis. xij. qui volebant iesuz videre. p quos accipitur deuotio laicorū qui pegrinantur ad veronicam contēplandam. De quarta visione in iudicio z resurrectione generali dicit Apocal. j. Videbit euz om̄is populus z qui euz pupugerūt Tunc erubescet ocul⁹ adulteri qui obseruat caliginem. Job. xxiiij. Contabescet oculus inuidi. qui nō recte sz transuerse videt. j. Reg. xvij. Deprimetur oculus superbi qui sublime videt. Isa. ij. Lachrymabitur ocul⁹ avari qui pauperē desperit. Hieremias. treno. ij. Educ quasi torrentem lachrymas zc. Hec visio describit Daniel. vij. vbi dicit. Aspi ī visu no. z ec. in n. ce. quasi filius h. ve. et vsqz ad antiquum dieruz peruenit. z in conspectu eius obtulerunt eum. et dedit ei potestatem et honorem z regnū. z oēs ppli tribz z lingue seruient ei. potestas ei⁹ potestas eterna que non aufertur. z regnuz eius qd nō corumpetur. horruit spūs me⁹ Ego daniel terricus sum ni

mis in his. et visiones capis
mei turbauerunt me. Nimi-
rū si horrebat daniel ad visi-
onē istā. Nā virtutes celozū
mouebunt. Luc. xxi. Et tūc
videbunt filiū hoīs zc. Glo.
Quid dñs virtutes celoz. ni-
si anglos. archanglos. thro-
nos. dñationes. principat.
et ptates appellat. q̄ in aduen-
tu sui oculis nris visibiliter
apparebūt. vt districte a nob
tunc exigant. q̄ nos mō in-
uisibilis pditor equanimiter
portat. Quid miruz timere
hoies cuz in aspectu iudicij
tremāt angelice ptates. Un-
de Job. xxvj. Columne celi
cōtremiscunt et pauēt ad in-
uitū eius. Quid ḡ faciēt ta-
bule vbi tremunt columne.
Quid virgula deserti patiet
cū cedrus paradysi cōcutit.
Hucusq; glo. Flora tñ q̄ nō
timent p se. sed dicunt time-
re p ammiratione recitissimi et
iustissimi iudicij dei. qui tūc
reddet vnicuiq; iuxta opera
sua. Amen.

Dñica quarta de epla.

Bene da-
tum optimūz om-
ne donū pfectuz
de sursum est. zc. Ia. i. In s̄-

bo pposito quattuor notari
possunt. s. diuine claritatē es-
sentia. diuine nature incōmu-
tabilis pmanentia. donoz et
datorū differētia. supne gra-
tie p̄tinua influentia. Un̄ s̄.
Optima q̄ data sint. p̄ et q̄s
lucis. apud quē. Non vicis
est instans. nec transmutatio
disce. Primo igit notatur
claritas diuine essentia cum
d̄r. Ap̄re luminū. Pater em̄
omniū luminū tā visibiliz
q̄ inuisibiliz deus est. sicut
p̄testamur ī simbolo. vbi di-
cimus. Credo in vñū deū p.
om. fa. ce. et ter. vi. oīm et inui.
Visibiliū dicit̄ p̄pter creatu-
ras visibiles in mūdo. puta
solem lunā et stellas et cetera
corpa lumiosa. Inuisibiliz
dicit̄ p̄pter creaturas inuisi-
biles q̄ sunt ī celo empyreo.
sic sp̄s angeliciz aie sanctoz
q̄ nunc inuisibiles nob sunt.
et fm omnē veritatē deus est
lux vera et eterna et increata.
sicut d̄r Johis. i. Erat lux ve-
ra q̄ illu. om. ho. zc. Et ap̄s
i. Thimo. vj. Qui sol⁹ habet
imortalitatē et lucez habitat
inaccessibilē. quē nullus ho-
minū vidit nec videre pote-
rit. zc. nunc. s. in hoc tpe. sed
postmodū videbit. sicut dic̄